

Social Entrepreneurship Support Network
of the Baltic Sea Region

PRZEGLĄD SEKTORA PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH KRAJÓW W REGIONIE MORZA BAŁTYCKIEGO

Interesariusze

Edukacja

Analiza wpływu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Projekt "Rozwój przedsiębiorczości społecznej w regionie Morza Bałtyckiego" jest realizowany w ramach programu Erasmus+ i współfinansowany przez Unię Europejską.

Przegląd sektora przedsiębiorstw społecznych krajów w regionie Morza Bałtyckiego:

Interesariusze
Edukacja
Analiza wpływu

Projekt "Rozwój przedsiębiorczości społecznej w regionie Morza Bałtyckiego" jest realizowany w ramach programu Erasmus+ i współfinansowany przez Unię Europejską.

Autorzy

Poland: Anna Cebula, Kinga Zglinicka, Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS - <http://www.cris.org.pl/>

Informacje i opinie zawarte w publikacji są poglądami ich autorów i niekoniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Komisji Europejskiej. Komisja nie gwarantuje ścisłości danych zawartych w tym materiale. Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu Erasmus+ nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

WSTĘP

Przedsiębiorczość społeczna w większości krajów europejskich jeszcze kilka lat temu była "czarną magią". Jednak po uświadomieniu sobie drzemącego w tym sektorze potencjału (przede wszystkim do tworzenia pozytywnych zmian społecznych w sposób zrównoważony finansowo), badacze i analitycy zaczęli intensywniej zgłębiać temat.

Na potwierdzenie tego, tylko na kilka miesięcy poprzedzających datę wydania tej publikacji w internecie opublikowano dwa raporty poświęcone temu zagadnieniu. Z końcem 2014 roku Komisja Europejska opublikowała studium porównawcze przedsiębiorstw społecznych. To szczegółowe opracowanie opisuje główne funkcje i sposoby działania przedsiębiorstw społecznych w 28 krajach członkowskich Unii Europejskiej i Szwajcarii używając przy tym powszechnych definicji i prezentując jednorodne podejście. Studium jest również rzetelnym przeglądem ekosystemów przedsiębiorstw społecznych w tychże krajach, uwzględniającym czynniki ograniczające ich rozwój.

Prawie jednocześnie, Sieć Przedsiębiorczości Społecznej – jedna z sieci learningowych Europejskiego Funduszu Społecznego opublikowała raport pt. „Kiedy polityka spotyka się z praktyką – czyli, jak działać na rzecz wzmocnienia przedsiębiorczości społecznej”. Przedstawia on kluczowe zagadnienia z zakresu polityki społecznej i dobre praktyki sektorowe z wybranych krajów członkowskich Unii Europejskiej.

Bieżący raport koncentruje się na sytuacji w krajach regionu Morza Bałtyckiego. Wszystkie informacje zostały zebrane oddolnie, przez osoby które aktywnie współtworzą sektor przedsiębiorczości społecznej w Danii, Estonii, Finlandii, Łotwie, Litwie, Polsce i Szwecji. Autorzy koncentrują się na trzech tematach: profilach interesariuszy, przedsiębiorstwach społecznych w systemie edukacji i analizie wpływu, a wyrażone opinie są subiektywne. Autorzy wierzą bowiem, że tylko takie podejście umożliwi czytelnikom poznanie realnych potrzeb i prawidłowe rozpoznanie szans rozwoju, a co za tym idzie - nawiązania w tym obszarze regionalnej współpracy. Jak się bowiem okazuje, dla większości z tych krajów rozmiar wyzwań jest nie do udźwignięcia w pojedynkę.

Raport przedstawia szczegółowe informacje dotyczące otoczenia interesariuszy badanego sektora. Dotychczasowe opracowania kreśliły jedynie ogólny obraz interesariuszy ekonomii społecznej państwach członkowskich Unii Europejskiej. Aktualny raport niesie ze sobą ich bardziej szczegółowy opis. Intencjonalnie subiektywne, krótkie opisy stanowią znaczną pomocą dla wszystkich, którzy mają trudności w znalezieniu odpowiednich instytucji do potencjalnej współpracy.

Ponadto, raport koncentruje się na systemie edukacyjnym w odniesieniu do przedsiębiorczości społecznej. Jest pierwszym tego typu eksperymentalnym opracowaniem podnoszącym to zagadnienie i obejmującym państwa regionu Morza Bałtyckiego. Materiał prezentuje nie tylko poglądy na temat formalnego systemu edukacji, ale przybliża także kilka interesujących inicjatyw spoza tego systemu.

Opracowanie stanowi dobrą okazję do przyjrzenia się statusowi analizy wpływu przedsiębiorstw społecznych. Pozytywne oddziaływanie to "racja bytu" dla każdej organizacji, również przedsiębiorstw społecznych. Okazuje się, że zagadnienie analizy wpływu to wciąż największe ograniczenie w rozwoju sektora. Raport określa status quo i miejmy nadzieję, wywoła na tyle niezadowolonia, że strategiczne zmiany w tym temacie okażą się kwestią najbliższej przyszłości.

POLSKA

1. Interesariusze i ich wsparcie

Profil interesariusza

Zespół ds. rozwiązań systemowych ekonomii społecznej, Zespołowi przewodniczy Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, <http://www.mpips.gov.pl> (podmiot publiczny oferujący wsparcie w zakresie prawodawstwa, finansów i kwestii pozafinansowych)

Organ doradczy przygotowujący najważniejsze dokumenty prawne z zakresu ekonomii społecznej np. Ustawę o przedsiębiorstwach społecznych

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES):

- to porozumienie pomiędzy reprezentantami sektora ekonomii społecznej i strony rządowej,
- decyduje o wdrażaniu programu, jego zawartości merytorycznej, jak i rekomendowanych metodach

finansowych.

Zespół skupia zróżnicowaną grupę specjalistów: reprezentantów administracji rządowej (ministrów), przedstawicieli sektora ekonomii społecznej, reprezentantów związków zawodowych, przedstawicieli władz samorządowych, naukowców.

Mocne strony: władza, realne oddziaływanie w kwestii prawodawstwa, realne oddziaływanie na mechanizmy wsparcia, rozpoznawalność, posłuch itp.

Sieć pięciu Centrów Ekonomii Społecznej – CES (organizacje prywatne oferujące wsparcie finansowe i pozafinansowe)

5 centrów, które działają na rzecz budowania sieci instytucji oferujących wystandaryzowane i wszechstronne wsparcie dla podmiotów ekonomii społecznej.

Dostarczają kompleksowe wsparcie dla OWES (będących z kolei wsparciem dla innych podmiotów ekonomii społecznej). W ofercie CES-ów znajdują się:

Szkolenia i doradztwo.

Szkolenia :

- 1) metodologia pracy OWES;
- 2) kompendium wiedzy na temat funkcjonowania jednostek/ podmiotów ekonomii społecznej;
- 3) zarządzanie zasobami ludzkimi i komunikacja interpersonalna.

Doradztwo:

- 1) funkcjonowanie Podmiotów Ekonomii Społecznej: aspekty prawne, zarządzanie PES (w tym biznesplan), zarządzanie finansami, marketing i strategia marketingowa i sprzedażowa, pomoc publiczna
- 2) współpraca ze środowiskiem związanym z ekonomią społeczną: współpraca z władzą publiczną, partnerstwa lokalne, przygotowywanie dokumentacji strategicznych na poziomie władz lokalnych uwzględniających instrumenty ekonomii społecznej.
- 3) dostarczanie wsparcia w staraniu się o środki finansowe z Funduszu Grantowego realizowanego w ramach Zintegrowanego Systemu Wsparcia Ekonomii Społecznej Fundusz został stworzony do testowania mechanizmów

wspierających centra podmiotów ekonomii społecznej w odniesieniu do ich działań ekonomicznych.

Integracja środowiska wspierającego podmioty ekonomii społecznej:

- 1) regionalne i ogólnokrajowe spotkania dedykowane wymianie doświadczeń, planowaniu działań, aktywności, wypracowaniu wspólnego stanowiska i rekomendacji;
- 2) fora dyskusyjne dla OWES współpracujących z Centrami Ekonomii Społecznej. Fora dyskusyjne opierają się na wymianie wiedzy i doświadczeń podmiotów, które są zaangażowane w działalność OWES.

Reprezentowanie otoczenia ekonomii społecznej

Podejmowanie rzecznictwa działań, w tym:

- 1) reprezentowanie OWES na poziomie regionalnym;
- 2) interweniowanie na poziomie władz lokalnych (administracji samorządowej);
- 3) dążenie do przejrzystej i zgodnej interpretacji prawa i rekomendacji na rzecz działań w sektorze ekonomii społecznej.

Promocja i informacja

Cele promocyjne i informacyjne sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia:

- 1) akcje promocyjne OWES;
- 2) informacje i gromadzenie zasobów wiedzy;
- 3) promocja produktów, usług i oferty podmiotów ekonomii społecznej.

Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, <http://fise.org.pl/> (organizacja prywatna oferująca pomoc pozafinansową)

Misją Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych jest działanie w sposób systemowy na rzecz wzrostu zatrudnienia.

Działania:

- 1) animowanie dyskusji pomiędzy sektorem NGO i administracją publiczną o rozwoju sektora ekonomii społecznej w Polsce;
- 2) organizowanie debat, targów, konferencji, szkoleń związanych z ekonomią społeczną; opublikowanie kilkudziesięciu publikacji na ten temat;
- 3) prowadzenie sekretariatu Stałej Konferencji Ekonomii Społecznej (SKES);

4) od 2010 roku organizowanie konkurs „Najlepsze Przedsiębiorstwo Społeczne Roku” (4 edycja) – dla zwycięzcy nagroda pieniężna w wysokości 25 000, 00 zł.

Zespół Ekspertów i Rady Konkursu w selekcji konkursowej ocenia przede wszystkim:

- efektywność zarządzania;
- pomysł na produkt lub usługę;
- pomysł na promocję;
- innowacyjność działania;
- skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych z wykorzystaniem narzędzi ekonomicznych.

Mocne strony: bardzo silna pozycja, mocny, znaczący głos w środowisku ekonomii społecznej

www.ekonomiaspoleczna.pl ogólnopolski portal internetowy prowadzony przez FISE (prywatna organizacja, wsparcie pozafinansowe)

FISE na bieżąco dostarcza materiały i uaktualnia wiadomości na temat ekonomii społecznej, zbiera informacje w tym przedmiocie zarówno z Polski jak i z zagranicy. Oferuje porady, interpretację przepisów prawnych, przybliża dobre praktyki. Najistotniejsze informacje i aktualności na temat ekonomii społecznej są zamieszczane na portalu ekonomiaspoleczna.pl, który powstał w ramach projektu „Zintegrowany System

Wsparcia Ekonomii Społecznej” i jest współfinansowany ze środków europejskich z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Mocne strony: wszystkie informacje znajdują się w jednym miejscu. Dostęp do nich jest bardzo łatwy i bezpłatny. Niedogodnością jest konieczność ciągłego administrowania i aktualizowania treści na stronie o nowe informacje przez wyznaczoną do tego osobę.

Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) (prywatne/publiczne organizacje oferujące zarówno wsparcie finansowe, jak i pozafinansowe)

OWES to ośrodki wsparcia/ instytucje parasolowe dostarczające usługi dla podmiotów ekonomii społecznej. Ich oferta jest zróżnicowana, w zależności od instytucji wiodącej (lidera) i regionu na terenie którego ośrodek ma swoją siedzibę i na terenie którego działa. Obecnie w Polsce funkcjonuje 48 OWES, każdy subregion ma przynajmniej jedno takie centrum (w zależności od liczby zaludnienia i potencjalnej liczby klientów).

OWES oferuje następujące usługi:

- poradnictwo – ogólne i wyspecjalizowane (marketing, biznesplan, coaching);
- szkolenia;
- wsparcie finansowe dla start-upów;
- lobbing na rzecz ekonomii społecznej wśród lokalnych prominentów;
- networking.

Mocne strony: bardzo szeroka oferta pomocowa (wsparcie finansowe i pozafinansowe), pomoc długoterminowa, regularne spotkania przedstawicieli OWES w celu aktualizacji wiedzy na temat sytuacji ekonomii społecznej, środki finansowe są kontraktowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Słabe strony: instytucje zostały wybrane w drodze konkursu, środki finansowe pochodzą z grantów o ograniczonym limicie czasowym, jednak po stronie rządowej istnieje chęć kontynuowania tego rodzaju wsparcia dla potencjalnych przedsiębiorców ekonomii społecznej.

NESsT, <http://www.nesst.org/poland/> (organizacja prywatna oferująca wsparcie finansowe i pozafinansowe)

Międzynarodowa organizacja typu "non profit", która działa na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Rozwija przedsiębiorstwa społeczne, które rozwiązują istotne problemy społeczne rynkach wschodzących (Europa Południowa i Ameryka Południowa). Oferuje także wsparcie dla przedsiębiorstw społecznych w początkowej fazie ich działalności.

W ramach programu pilotażowego, NESsT zorganizował konkurs na biznesplan dla przedsiębiorstw społecznych. W I fazie konkursu wybrano dwanaście projektów z największym potencjałem oddziaływania społecznego.

Konkurs ogłoszono w marcu 2014 roku. Osobom, które zgłosiły się do konkursu zapewniono wszechstronne 6-miesięczne szkolenie. W drugiej fazie, grantami o wartości zbliżonej do 15,000 dolarów zostały wsparte cztery najlepsze inicjatywy.

Mocne strony: wsparcie, które jest niezależne od europejskich funduszy, nowa wartość dodana do sektora ekonomii społecznej w Polsce.

Słabe strony: wciąż we wstępnej fazie działania – czekamy na rezultaty.

Bank Gospodarstwa Krajowego <http://www.bgk.com.pl/> powiązany z Towarzystwem Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych S.A. (TISE), które jest instytucją pośredniczącą w przekazywaniu pieniędzy:

<http://tise.pl/social-and-economic-investment-company-tise-sa/> (organizacja prywatna oferująca wsparcie finansowe)

Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie programu pilotażowego wspieranego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, dotyczącego finansowania podmiotów ekonomii społecznej (PES), szczególnie udzielania preferencyjnych pożyczek i doradztwa finansowego. Wsparcie finansowe podzielono na 5 makroregionów w Polsce.

Kryteria kwalifikujące do aplikowania po środki finansowe to:

1) Odpowiednie formy prawne:

- a) spółdzielnie;
- b) spółdzielnie inwalidów i niewidomych;
- c) spółdzielnie socjalne;
- d) organizacje pozarządowe;
- e) osoby prawne lub jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- f) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub kluby sportowe działające w formie spółek prowadzących działalność typu non-profit (nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników).

2) Działalność ekonomiczna

Jednostki, które chcą uzyskać pożyczkę muszą prowadzić działalność przez co najmniej 12 miesięcy od dnia złożenia aplikacji.

3) Mikro lub małe przedsiębiorstwa

Kolejnym warunkiem dostępu do pożyczki jest spełnienie kryteriów dla mikro lub małych przedsiębiorstw zdefiniowane w Aneksie I Regulacji Komisji (EC) No 800/2008 of 6 August 2008. (Acts. Office. EU L 214,

09.08.2008 r.). Według przepisów muszą być podmiotami, które zatrudniają mniej niż 50 osób i posiadają roczne obroty i / lub roczny bilans finansowy nieprzekraczający w sumie 10 milionów euro.

4) Podmiot nie może mieć zalegać w opłacaniu podatku wobec Urzędzie Skarbowego i składek na ubezpieczenie wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz musi umieć zaprezentować realistyczną strategię/plan spłacenia pożyczki

Statystyki dotyczące udzielania pożyczek przez TISE:

Pożyczki udzielane w ramach programu pilotażowego wspieranego finansowo z Europejskiego Funduszu:

Analiza sytuacji

”Ekonomia społeczna jest nie tylko rezultatem prawnych rezolucji i aktów. To nie tylko pytanie o świadomość społeczną, chociaż publiczne wsparcie jest bardzo ważne. Ekonomia społeczna jest ruchem społecznym, który powinien prowadzić do nowej wizji rozwoju Polski. Ekonomia społeczna jest drogą, która angażuje III sektor w rozwój ekonomiczny Polski” - Jerzy Hausner, były Minister Pracy i Polityki Społecznej i były Wicepremier.

Zagadnienia ekonomii społecznej w Polsce stały się niezwykle ważne w dyskusji społeczno-politycznej po transformacji w 1989 roku, a szczególnie istotne przez ostatnie dziesięć lat. Dziedzina ta jest stałą częścią publicznego dyskursu o rozwoju ekonomicznym Polski. Ekonomia społeczna w Polsce jako zagadnienie i jako działalność prowadzona w praktyce jest silnie wspierane przez struktury europejskie. Wspólnota Inicjatyw EQUAL ustanowiła międzysektorową współpracę, której celem jest wyszukiwanie i pilotowanie nowych dróg wspierania i włączania na rynek pracy najbardziej zagrożonych wykluczeniem grup społecznych poprzez prace badawcze, wymianę informacji i wizyty studyjne pomiędzy członkami Unii Europejskiej.

Ożywiona dyskusja toczy się również na temat definicji ekonomii społecznej. Zagadnienie ekonomii społecznej jest bardzo szerokie, dlatego by móc podjąć próbę zdefiniowania jej, istotne jest opisanie jej „rdzenia” czyli tzw. przedsiębiorczości społecznej. Najbardziej popularna i najczęściej używana definicja to opis sformułowany przez zespół Europejskiej Sieci Badawczej (EMES).

EMES podaje, że przedsiębiorstwo społeczne to takie, które prowadzi działalność o celach społecznych. Zyski wypracowane przez przedsiębiorstwo społeczne są reinwestowane we wspólnotę, która założyła to przedsiębiorstwo, a nie służą maksymalizacji zysków właścicieli bądź udziałowców. EMES określiła społeczne i ekonomiczne kryteria, które winny te inicjatywy wpasowywać w obszar ekonomii społecznej.

Kryteria ekonomiczne:

- prowadzenie działalności w oparciu o instrumenty ekonomiczne w sposób ciągły;

Łączny budżet wynosi 25,18 mln zł; dotychczas rozdano łącznie 21, 35 mln zł. Spośród 250 udzielonych pożyczek 108 trafiło do spółdzielni socjalnych, 67 do fundacji, 43 do stowarzyszeń, 21 do spółdzielni pracy, 13 do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, po jednej do spółdzielni inwalidów i kościelnej jednostki organizacyjnej.

Pożyczki udzielone przez TISE: 556 udzielonych pożyczek, 61,5 miliona złotych – wolumen udzielonych pożyczek

Słabości: program pilotażowy jest współfinansowany przez środki pochodzące z Unii Europejskiej z poprzedniej perspektywy finansowej, czyli na lata 2007-2014

- niezależność, suwerenność instytucji w odniesieniu do instytucji publicznych;
- ponoszenie ryzyka ekonomicznego;
- działalność z zatrudnieniem chociaż kilku pracowników ze stałym wynagrodzeniem.

Kryteria społeczne:

- koncentracja na społecznie użytecznych celach projektów;
- oddolny, obywatelski charakter inicjatyw;
- względnie demokratyczny system zarządzania;
- wspólnotowy charakter działań, jeśli to możliwe;
- limitowana dystrybucja profitów, ich reinwestycja w członków podmiotu.

Lista legitymowanych form organizacyjnych jako ”podmiotów ekonomii społecznej”:

- spółdzielnie socjalne;
- spółdzielnie pracy;
- spółdzielnie inwalidzkie i niewidomych;
- organizacje typu ”non-profit”, takie jak: fundacje i stowarzyszenia;
- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, osoby prawne i określone w ustawie kluby sportowe działające w formie spółek prowadzących działalność typu non-profit (nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników);
- Zakłady Aktywności Zawodowej (ZAZ);
- Centra Integracji Społecznej(CIS);
- Kluby Integracji Społecznej (KIS);
- Warsztaty Terapii Zajęciowych (WTZ).

W ostatnich latach można było zaobserwować wzmożone zainteresowanie przedsiębiorstwami społecznymi w Polsce. Znaczne środki publiczne, głównie te pochodzące z funduszy europejskich kierowano do ich wspierania. Dużą szansą dla przedsiębiorczości społecznej jest kontynuacja tych działań w perspektywie finansowej na lata 2014-2020.

Mocną stroną dla tego rozwoju jest (jak widać z powyższych tabel) bardzo dobrze rozwinięta sieć instytucji (interesariuszy) zaangażowanych w różny sposób w obszarze ekonomii społecznej, a w przedsiębiorczość społeczną szczególnie.

Słabością natomiast są dysproporcje pomiędzy ustalonym systemem wsparcia finansowania a tym, jak wsparcie to wygląda w praktyce. Autorzy raportu „Mapa przedsiębiorstw społecznych i ich ekosystemów w Europie. Kraj objęty raportowaniem – Polska” potwierdzają to:

„Słyszysz się krytyczne głosy wskazujące na fakt, że dotychczasowy system wsparcia oferowany przez Europejski Fundusz Społeczny wspiera przede wszystkim osoby i instytucje pracujące nad teorią ekonomii społecznej i tych którzy wyrażają wolę wsparcia przedsiębiorstw społecznych. Ci interesariusze niekoniecznie mają praktyczną wiedzę dotyczącą prowadzenia przedsiębiorstwa społecznego. (...) Argument ten idzie dalej i podkreśla ogromną dysproporcję pomiędzy publicznym wsparciem finansowania działań wokół przedsiębiorczości społecznej a niewielką grupą realnie funkcjonujących przedsiębiorstw społecznych, które się zawiązały i kontynuują swoją działalność”.

Przedsiębiorstwa społeczne potrzebują szerokiej współpracy w celu utrzymywania swoich usług i produktów. Władze lokalne często są ważnym partnerem, bo są potencjalnym nabywcą tych dóbr. Pojawia się jednak pytanie – jak włączyć przedsiębiorstwa społeczne do biznesu i rzeczywistości rynkowej i rywalizacji na konkurencyjnym rynku? Czy wspieranie przedsiębiorców społecznych to obowiązek lokalnych władz?

„W niektórych przypadkach lokalne władze są często jedynym klientem tejże przedsiębiorczości (szczególnie w przypadku spółdzielni socjalnych). Taka sytuacja prowadzi do postawienia pytania o trwałość takiej struktury. Z drugiej strony, istnieje potencjał dla szerszego wykorzystania oferty usługowej przedsiębiorstw

społecznych przez władze na różnych szczeblach administracyjnych. W niektórych okolicznościach mogą występować racjonalne przesłanki do skorzystania ze społecznych zamówień publicznych dających społeczne korzyści wynikające z ekspansji przedsiębiorstw społecznych. Polskie prawodawstwo dopiero jednak w 2009 roku zezwoliło na klauzule społeczne w zamówieniach publicznych (Schimanek, 2011). Korzystanie z klauzul społecznych w zamówieniach publicznych ma swoje uzasadnienie tylko w niewielkim stopniu wśród lokalnych i regionalnych władz. Pierwszy przykład społecznych zamówień publicznych płynący z rządu centralnego datuje się dopiero na połowę 2013 roku (Schimanek, 2013). Niemniej jednak, oficjalne publiczne zrozumienie zasadności aplikacji aspektów społecznych do zamówień publicznych jest wciąż ograniczone i pomimo że narzędzie jest dostępne - nie jest powszechnie używane”.

Kolejnym aspektem jest marketing i promocja przedsiębiorstw społecznych. Dużym wyzwaniem działań marketingowych jest synergia przedsiębiorstw społecznych założonych głównie przez osoby z mniejszymi możliwościami z wysoką jakością oferowanych produktów i usług.

„Warty odnotowania jest fakt, że niektóre przedsiębiorstwa społeczne mierzą się z dylematami, jeśli chodzi o działalność promocyjną. Niektóre firmy zdecydowały się nie podkreślać za bardzo faktu, że ich pracownik jest osobą chorą psychicznie. Takie stanowisko może utrudniać wypracowanie balansu pomiędzy założonymi celami: dotarciem z ofertą do szerszego grona klientów, ominięciem stygmatyzacji i ominięciem (wciąż się umacniających) negatywnych stereotypów o grupie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Te negatywne konotacje związane z przedsiębiorstwami społecznymi są uważane za znaczną przeszkodę w rozwoju tego typu biznesów” (Coffey, 2013).

Innym czynnikiem, który wpływa na ekonomię społeczną i przedsiębiorczość społeczną są ludzie, którzy tworzą przedsiębiorczość społeczną i stanowią jej trzon. Oczekuje się, że ekonomia społeczna będzie szansą dla ludzi wykluczonych społecznie lub mających trudności w integracji społecznej. Nie jest proste zarządzanie przedsiębiorstwem, gdzie psychologiczne i społeczne wpływy długotrwałego bezrobocia, niepełnosprawności znaczą aż tak dużo.

Generalnym wnioskiem pojawiającym się wśród interesariuszy w wywiadach, dokumentach i literaturze, a także w analizie poglądów na temat przedsiębiorczości społecznej jest fakt, że stosunkowo dużo funkcjonujących przedsiębiorstw społecznych ma trudności z rozwojem i pozostaje relatywnie słabymi zarówno finansowo, jak i pod względem kapitału społecznego. Czynnikiem determinującym taki stan rzeczy jest wiele i różnią się one w poszczególnych przypadkach, lecz kilka elementów jest wspólnych i powszechnie przytaczanych:

- brak ducha przedsiębiorczości pomiędzy członkami / właścicielami / pracownikami przedsiębiorstw społecznych;
- w przypadku spółdzielni socjalnych w których główną rolę odgrywają osoby wykluczone społecznie lub zagrożone takim wykluczeniem słaba sytuacja nie powinna dziwić. Zmiana nastawienia w tej kwestii nie jest prosta. Osoby związane z NGO często przyzwyczajone są do wsparcia grantowego udzielanego według ścisłego schematu, wypełniając oczekiwania grantodawców, co w 3 sektorze jest postrzegane jako przewaga wobec biznesu. Co interesujące, ocena słabości w tym względzie nie zmieniła się bardzo w ciągu ostatnich kilku lat;
- brak „know-how” i umiejętności biznesowych;

Studium przypadku

Stowarzyszenie Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS wspólnie z sześcioma jednostkami samorządu terytorialnego: Starostwo Powiatowe w Rybniku, Miasto Rybnik, Starostwo Powiatowe w Raciborzu, Starostwo Powiatowe w Wodzisławiu Śląskim, Miasto Jastrzębie-Zdrój, Miasto Żory, prowadzi projekt „Inkubatory Ekonomii Społecznej w Subregionie Zachodnim Województwa Śląskiego”.

Projekt został dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Utworzenie Ośrodków Wsparcia (inkubatorów) dla ekonomii społecznej jest częścią Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej. Dokument strategiczny określał jasno sposób tworzenia tego typu ośrodków. Podmioty te były tworzone

w każdym regionie Polski, a ich liczba w każdym z nich była uzależniona od liczby mieszkańców zamieszkujących dany region. Biorąc to pod uwagę oraz fakt, że woj. śląskie jest jednym z najbardziej zaludnionych terenów Polski, na tym terenie powstały 4 takie ośrodki.

- biznesplan, analiza rynkowa, zrozumienie zagadnień finansowych związanych z prowadzeniem firmy, zrozumienie mechanizmów finansowych w biznesie to raczej rzadkie umiejętności przedsiębiorców społecznych;
- luka w publicznych mechanizmach wspierających: relatywnie silne wsparcie dla nowotworzonych podmiotów (spółdzielni socjalnych w szczególności) kontrastuje z limitowaną pomocą nakierowaną na kontynuację działalności;
- ograniczony popyt na tego typu dobra i usługi: 1) ze strony władz różnych szczebli, włączając w to władze lokalne - przewaga zamówień publicznych opartych jedynie o kryteria cenowe; 2) ze strony innych podmiotów biznesowych, organizacji i klientów indywidualnych.

Uczestnictwo w Forum Przedsiębiorczości Społecznej w Rydze w 2014 roku, pokazało, że osiągnęliśmy efekt synergii w regionalnym współdziałaniu. Podobne dylematy, wspólne problemy, wymiana doświadczeń i najlepsze praktyki mogą nas poprowadzić do nowych doświadczeń. Polski przykład jest wartościowy i interesujący. Możemy dzielić się naszymi doświadczeniami również w obszarze wspierania systemowego ekonomii społecznej i lobbyingu. W polskiej rzeczywistości organizacje pozarządowe są o wiele bliżej przedsiębiorczości społecznej niż biznes. Również politycy stają się coraz bardziej świadomi tego, czym jest ekonomia społeczna i jaki jest jej potencjał. Niemniej jednak, potrzebujemy większego zaangażowania biznesu i myślenia „biznesowego”. Potrzebnych jest nam więcej pomysłów jak efektywnie włączyć biznes w sektor przedsiębiorczości społecznej i jak przekonać biznesmenów, że przedsiębiorczość społeczna nie jest dedykowana jedynie ludziom z problemami, lecz może stać się ważnym elementem rynku, jego rozwoju i wzrostu.

Przedstawiane inkubatory są przede wszystkim punktami konsultacyjnymi i szkoleniowymi dla podmiotów ekonomii społecznej

i osób indywidualnych, które planują pokierowanie stowarzyszeniem, fundacją i spółdzielnią socjalną lub innym podmiotem ekonomii społecznej. Co ważne, pomoc inkubatorów jest dostępna dla wszystkich zainteresowanych podmiotów ekonomii społecznej lub osób fizycznych, jedynym kwalifikowalnym kryterium jest dokument potwierdzający rejestrację na terenie subregionu lub potwierdzający działalność na tym terenie.

Wsparcie oferowane przez inkubatory zawiera:

- udzielanie informacji na temat ekonomii społecznej;
- zarządzanie stroną internetową www.kooperatywa.com.pl;
- bieżące, indywidualne lub grupowe doradztwo (zakładanie i kierowanie podmiotem ekonomii społecznej, zarządzanie finansami itp.);
- bieżące, indywidualne lub grupowe specjalistyczne doradztwo z obszaru: rachunkowości, prawodawstwo, marketing;
- doradztwo biznesowe;

- szkolenia w celu uzyskania wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia biznesu w sektorze ekonomii społecznej;
- wsparcie finansowe dla osób planujących założenie, kierowanie lub zatrudnienia w spółdzielni socjalnej;
- promocja III sektora w tym organizowanie Dni NGO.

Zasadnicza idea przyświecająca projektowi to podniesienie potencjału ekonomii społecznej w Subregionie Zachodnim Woj. Śląskiego. Dlatego też inkubatory współpracują z instytucjami rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej oraz jednostkami władz lokalnych, przedstawicielami lokalnego biznesu i mediami.

Celem tej współpracy jest promocja ekonomii społecznej i zatrudnienia w tym sektorze oraz rozwój partnerstwa lokalnego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej.

Dodatkowo, przy dostarczaniu wsparcia i doradztwa wszystkie zainteresowane strony mogą korzystać ze źródeł i materiałów zamieszczanych na portalu. Dedykowana projektowi strona www.kooperatywa.com.pl to bogate źródło informacji o lokalach miejskich, aukcjach, konkursach, planach inwestycyjnych gmin, miast i lokalnych biznesów. Serwis zawiera również artykuły

o interesujących ideach dotyczących przedsiębiorczości społecznej z Subregionu Zachodniego i inspirujące przykłady z obszaru ekonomii społecznej z Polski, Europy i świata.

Rezultaty projektu na dzień 1 listopada 2014 roku wyglądały następująco:

- 339 jednostek ekonomii społecznej z Subregionu Zachodniego skorzystało ze wsparcia inkubatorów (np. przedsiębiorstwa społeczne);
- 1166 ludzi skorzystało z oferty inkubatorów. Inkubatory wsparły 810 przedstawicieli PES-ów (podmiotów

ekonomii społecznej), resztę stanowiły osoby fizyczne zainteresowane założeniem biznesu w III sektorze lub reprezentanci administracji i animatorzy społeczni (około 20-30 osób);

- założono 4 spółdzielnie, każdą tworzy zespół pięciu osób (według przepisów prawa, osoby współtworzące taki podmiot muszą reprezentować kluczowe grupy wykluczone społecznie), każda osoba mogła otrzymać dofinansowanie w wysokości 20 000,00 zł (tj. ok. 5 000 EURO), tak więc każdy podmiot mógł otrzymać wsparcie finansowe w wysokości 100 000,00 zł (ok. 25 000,00 EURO). Aby otrzymana dotacja nie podlegała zwrotowi, podmiot korzystający z dotacji musi utrzymać działalność przez minimum rok od założenia, aby wspierać ten podmiot zapewniona także pomoc doradcy biznesowego oraz pulę pieniędzy na przetestowanie produktu. Podmioty podjęły się prowadzenia biznesu w następujących obszarach: catering, babysitting x 2, dogoterapia, psychoterapia (CODA).

- 15 organizacji podjęło działalność odpłatną lub gospodarczą, utworzyliśmy 11 organizacji, które wpisały działalność odpłatną lub gospodarczą do statutu;
- zorganizowano 32 spotkania animacyjne w których uczestniczyły 243 osoby;
- zorganizowano 14 targów NGO;
- przeprowadzono 1359 spotkań doradczych, 961,5 godz. specjalistycznych konsultacji (średnio po 2,5-3 godz. / spotkanie), odbyło się 113,5 godz. doradztwa biznesowego;
- zorganizowano 45 szkoleń w których uczestniczyło 490 osób;
- stworzono strategię rozwoju dla ośrodka wsparcia, strategię ekonomizacji i strategię marketingową;
- uruchomiono stronę www.kooperatywa.com.pl

2. Wsparcie edukacyjne dla przedsiębiorczości społecznej

Profil interesariuszy

Instytut Polityki Społecznej – Uniwersytet Warszawski, <http://gospodarkaspoleczna.pl/index.php/o-studiach> (instytucja publiczna, edukacja formalna, otwarta dla studentów, którzy mówią po polsku)

Studia podyplomowe

Zarządzanie ekonomią społeczną: celem studiów jest przygotowanie specjalistów z tego obszaru, wyposażenie ich w wiedzę i umiejętności związane z zarządzaniem lokalnym rozwojem. Jako społeczni menadżerowie i koordynatorzy ich zadaniem będzie inicjowanie i wspieranie rozwoju nowych serwisów, usług oraz tworzenia nowych miejsc pracy, w tym szczególnie dla osób długotrwale bezrobotnych i wykluczonych społecznie.

Manager innowacji społecznych: celem kursu jest dostarczenie uczestnikom wiedzy i umiejętności w zakresie innowacji społecznych, które mogą stać się podstawą do wdrażania i prowadzenia nowatorskich rozwiązań w obszarze polityki społecznej.

Grupa docelowa: absolwenci kierunków uniwersyteckich, preferowani ci z dyplomami kierunków społecznych

Słabe strony: Studia są dofinansowane ze środków unijnych, uruchomienie grupy zależy od wsparcia finansowego ministerstwa

Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Lublinie, http://www.wsns.lublin.pl/podyplomowe_menedzer_w_ekonomii_spolecznej.php (instytucja prywatna, ale zarejestrowana przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, edukacja formalna, kurs prowadzony jest w języku polskim)

Studia podyplomowe

Ekonomia Społeczna (studia online)

Celem studiów jest dostarczenie aktualnej wiedzy na temat ekonomii społecznej. Studenci nabędą wiedzę przede wszystkim z obszaru rozwoju umiejętności managerskich

i liderych, przedsiębiorstw społecznych, fundraisingu, w tym założeń funduszy europejskich (program: Kapitał Ludzki) - projekty standardowe, innowacyjne testujące, z komponentem ponadnarodowym, uzyskują praktyczne wskazówki do sporządzania wniosku aplikacyjnego, poznają doświadczenia praktyków ekonomii społecznej oraz opracują innowacyjny projekt.

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, <http://podyplomowe.ue.poznan.pl/studia.145.466.html> (instytucja publiczna, edukacja formalna)

Studia podyplomowe

Ekonomia społeczna

Celem studiów jest dostarczenie aktualnej wiedzy

z dziedziny ekonomii społecznej. Studenci nabywają wiedzę m.in.: na temat zarządzania i finansowania podmiotów ekonomii społecznej, fundraisingu (w tym założeń programu Kapitał Ludzki), tworzenia rozwiązań innowacyjnych społecznie.

Uniwersytet Łódzki w Łodzi (instytucja publiczna, edukacja formalna)

Studia podyplomowe

Ekonomia społeczna

Celem studiów podyplomowych jest kształcenie i doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych osób zainteresowanych prowadzeniem przedsięwzięć w ramach ekonomii społecznej, a także pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej. Słuchacze zdobędą wiedzę z dziedziny społeczeństwa obywatelskiego, lokalnej polityki rozwoju, zarządzania podmiotami ekonomii społecznej, finansów i prawa wytyczającego

ramy organizacyjno-prawne funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej. W toku studiów słuchacze zdobędą informacje i umiejętności kluczowe w zakresie tworzenia, zarządzania inicjatywami społecznymi, stymulowania ich rozwoju, a także do inicjowania i podejmowania efektywnej współpracy międzysektorowej. Ponadto podmioty wdrażając program społecznej odpowiedzialności biznesu zdecydują się na uwzględnienie aspektów społecznych, etycznych i ekologicznych w strategii zarządzania całym przedsiębiorstwem.

Analiza sytuacji

Z racji tego, że w Polsce nie funkcjonuje oficjalna definicja „ekonomii społecznej” bardzo trudno jest utworzyć i prowadzić kierunek akademicki dedykowany temu zagadnieniu. W polskim dyskursie publicznym, organizacje które są potencjalnie uważane za przedsiębiorstwa społeczne, klasyfikowane są tylko jako element większej całości jaką jest ekonomia społeczna. Dlatego też wyrażenie „przedsiębiorstwo społeczne” nie jest zbyt często używane w Polsce, bardziej popularne i powszechne jest użycie terminu „ekonomia społeczna”. I tak też funkcjonuje ono w polskim systemie edukacji.

Czynniki, które przyczyniły się do takiej sytuacji to m.in.:

- słabe zdolności i umiejętności przedsiębiorców społecznych, szczególnie słaba znajomość mechanizmów rządzących rynkiem i instrumentów finansowych;
- relatywnie łatwy dostęp do grantów;

ograniczenia w podaży, w tym specyficzny i różnicowany obraz przedsiębiorstw społecznych, co utrudnia instytucjom finansowym z głównego nurtu oszacowanie ich ryzyka kredytowego; dodatkowo, relatywnie mała liczba potencjalnych pożyczkodawców i stosunkowo niewielka liczba indywidualnych przedsiębiorstw społecznych czyni ten rynek mało atrakcyjnym.

Jak wcześniej wspomniano, kilka instytucji szkolnictwa wyższego wprowadziło elementy związane z przedsiębiorczością społeczną do swoich programów. Zaliczyć tu można licencjat na kierunku „Przedsiębiorczość społeczna i CSR”, studia podyplomowe

z ekonomii społecznej i na kierunku „Manager ekonomii społecznej” oraz kilka innych kursów indywidualnych. W ramach studiów, uniwersytety często organizują liczne eventy dedykowane przedsiębiorczości społecznej, jednak brak solidnego, dobrze skonstruowanego programu dla przyszłych przedsiębiorców społecznych w publicznym systemie nauczania jest bardzo widoczny. Tego typu kierunki są z reguły oferowane przez placówki prywatne i dosyć trudno oszacować jakość takiej oferty edukacyjnej oraz jej adekwatność w stosunku do rzeczywistego rozwoju przedsiębiorczości społecznej.

Pierwszą barierą do stworzenia wartościowej oferty edukacyjnej jest brak zrozumienia tematu przez władze uniwersyteckie, a także wciąż niewielki rynek otwarty na tego typu działalność (niewielki popyt). Brak jest widocznej woli do uruchomienia tego typu kierunku, czego przyczyną jest niktłe zapotrzebowanie na absolwentów tego kierunku i brak mocnego wsparcia tego typu edukacji ze strony ministerialnej. Przedsiębiorcy społeczni to grupa osób słabo rozpoznawalna, profesja ta jest wciąż w fazie rozwoju, dlatego też dla publicznych szkół wyższych uruchomienie i prowadzenie tego typu kierunków jest zwyczajnie nieopłacalne.

W obliczu takiego stanu rzeczy, zarówno studenci, jak i władze wyższych uczelni zadają sobie pytanie: czy taki kierunek będzie przyszłościowy? Czy ma perspektywy? Bez mocnego i wyraźnego wsparcia polskiego rządu, bez oficjalnej strategii, nie będzie woli uruchamiania tego kierunku z solidnym, innowacyjnym programem i atrakcyjną ofertą nauczania, taką która opiera się na najlepszych międzynarodowych praktykach zaadaptowanych do polskiej rzeczywistości i odpowiadających na realne zapotrzebowanie społeczne.

Kolejną barierą są kwestie finansowe. Większość oferty edukacyjnej dotyczącej ekonomii społecznej to płatne studia podyplomowe, mimo, iż czasami są one dofinansowywane przez rząd i fundusze unijne. Jednak wciąż koszty płatnych studiów są dla większości młodych ludzi zbyt wysokie.

Trzecią przeszkodą jest język. Większość uniwersytetów prowadzi studia na tym kierunku w języku polskim, co jest znaczną barierą dla osób z zagranicy. Na szczęście, niektóre kursy są dostępne w języku angielskim.

Wydaje się więc oczywiste, że wyraźna definicja przedsiębiorczości społecznej, jasna struktura prawna i dobre rozpoznanie rynku pod kątem przedsiębiorczości społecznej stają się niezbędne do rozwoju właściwego schematu edukacyjnego dla tego sektora.

Przykłady edukacji formalnej

Uniwersytet Warszawski

Bardzo dobrym przykładem innowacyjnego podejścia do edukacji jest Instytut Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego. Ta jedna z najlepszych placówek edukacyjnych w Polsce od kilku lat prowadzi studia na kierunku: Menadżer Innowacji Społecznych. Kluczową kwestię odgrywają tu zagadnienia związane z szeroko pojętą innowacją. Wdrażanie nowatorskich rozwiązań w ekonomii społecznej, ich transfer na inne dziedziny społeczne, wywieranie realnego wpływu w tym obszarze to zagadnienie najważniejsze. Wdrażanie innowacyjnych

projektów, krok po kroku, jest również istotne. Ekonomia społeczna, nowe technologie, zarządzanie projektami innowacyjnymi – to tylko niektóre z przedmiotów kierunkowych. Po ukończeniu rocznego kursu studenci zostają wyposażeni w wiedzę z zakresu przedsiębiorczości społecznej, zasad operacyjnych i posiadają umiejętności wystarczające do stworzenia strategii i „uzbrojenia” jej w odpowiednie narzędzia. Potrafią zidentyfikować naturę mikro i makro przedsiębiorstw i warunków społecznych, a także mają umiejętność zrozumienia roli problemów

społeczno-ekonomicznych i zrównoważonego rozwoju ekonomicznego.

Przykład edukacji nieformalnej

Lukę pomiędzy ofertą edukacyjną publicznych instytucji szkolnictwa wyższego a zapotrzebowaniem społecznym

wypełnia oferta szkoleń i kursów nieformalnych. Jedną z najprężniej działających placówek oferujących takie usługi są wspomniane wcześniej OWES – ośrodki wsparcia dla ekonomii społecznej. Szkolenia i kursy są darmowe dla wszystkich uczestników i prowadzone w języku polskim.

3. Analiza wpływu przedsiębiorstw społecznych

Bardzo trudno jest sformułować definicję zagadnienia analizy wpływu, zważywszy na to, że w Polsce takich badań ewaluacyjnych jeszcze się nie prowadzi. Polscy eksperci, naukowcy, politycy i liderzy społeczni biorą czynny udział w międzynarodowych seminariach i programach poświęconych temu przedmiotowi. Jednak nasz kraj jest wciąż na samym początku drogi prowadzącej do wdrażania schematów i właściwych narzędzi służących do systemowego podejścia do analizy wpływu przedsiębiorstw społecznych.

Aktualnie, głównym tematem dyskusji (w której pojawia się więcej pytań niż odpowiedzi) są te związane z akredytacją Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES-ów). Według rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ośrodki te są zobligowane od początku 2015 roku do stałego raportowania i dokonywania systematycznych analiz działalności przedsiębiorstw społecznych (tzw. dokument AKSES). W związku z tym faktem, eksperci zajmujący się tym tematem zadają pytania: Czy przedsiębiorcy społeczni rozsiani po całej Polsce (działający w różnych regionach) powinni być traktowani na równi? Czy to rzeczywiście homogeniczne środowisko? Czy opracowaniu rozporządzenia towarzyszy jakaś diagnoza otoczenia społecznego przedsiębiorstw społecznych? Czy autorzy dokumentu są pewni, że sektor ekonomii społecznej rozwija się tak samo w „Polsce A” i „Polsce B”? I czy mając to na uwadze - standaryzacja w tej kwestii okaże się efektywna?

O samej analizie wpływu w obszarze ekonomii społecznej jest niewiele publikacji. Jeśli są, to analiza stanowi jedynie element szerszego tematu jakim jest próba przybliżenia

sytuacji ekonomii społecznej w ogóle. Kilka przykładów opisano poniżej.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES) to dokument przyjęty w 2012 roku. Program wyznacza kierunki rozwoju tego sektora w Polsce oraz jasno określa wskaźniki służące do mierzenia sytuacji ekonomii społecznej w Polsce. Dokument zawiera metodologię monitorowania, ewaluacji i rozpowszechniania rezultatów badawczych. Głównymi wskaźnikami są:

- liczba przedsiębiorstw społecznych na 100 000 mieszkańców;
- liczba osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach społecznych;
- liczba osób nie w pełni sprawnych zatrudnionych w przedsiębiorstwach społecznych;
- udział dochodu pochodzący z sektora ekonomii społecznej w dochodzie całkowitym, podzielony z uwzględnieniem różnych typów przedsiębiorstw społecznych.

Problemem jest tutaj długa perspektywa czasowa – pierwsze rezultaty Programu poznamy dopiero w 2018 roku.

Istnieje kilka raportów poświęconych zagadnieniu wpływu, ale prezentują one sytuację do 2008 roku.

Ekonomia społeczna w Polsce: Osiągnięcia, bariery wzrostu i potencjał w świetle rezultatów badań, Anna Giza-Poleszczuk i Jerzy Hausner, Warszawa (2008 r.),

Polski model ekonomii społecznej: Rekomendacje

dla rozwoju. Zaproszenie do dyskusji. Fundacja Inicjatyw Społecznych i Ekonomicznych, P. Frączak, J.J. Wygnański, Warszawa (2008 r.)

Istotne informacje można również znaleźć w cytowanym wcześniej raporcie: **Mapa przedsiębiorstw społecznych i ich ekosystem w Europie. Kraj objęty raportem – Polska.**

Niezwykle interesującym dokumentem na temat mierzenia wpływu ekonomii społecznej jest publikacja pt.: **ESometr – Pierwsza polska metoda mierzenia społecznej wartości dodanej**, która została zaprezentowana w 2013 roku po dwóch latach przygotowań i tworzenia metodologii. Autorami tej pracy jest grupa profesjonalistów:

- Marta Bohdziewicz - Lulewicz – absolwentka Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, pracownik Regionalnego Centrum Polityki Społecznej w Krakowie
- Barbara Gil – absolwentka Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, pracownik Regionalnego Centrum Polityki Społecznej w Krakowie
- Jakub Głowacki – asystent w Katedrze Ekonomii i Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
- Magdalena Jelonek – adiunkt w Katedrze Socjologii na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie
- Ksymena Rosiek – adiunkt w Katedrze Polityki Przemysłowej i Środowiskowej na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie
- Maria Płonka – adiunkt w Katedrze Zarządzania Ryzykiem i Ubezpieczeń na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie

Przygotowane narzędzia są oparte na solidnych fundamentach: zespół czerpał wiedzę i inspiracje z analizowania metod służących do szacowania społecznej wartości dodanej dotychczas stosowanych w Polsce i innych krajach. Wzięto pod uwagę specyfikę różnych podmiotów społecznych w Polsce, a wytworzone narzędzie przetestowano na grupie 40 osób. Dzięki temu powstało praktyczne narzędzie, którym można ocenić

wartość dodaną podmiotów ekonomii społecznej, oraz za pośrednictwem którego tworzy się stale rosnąca baza podmiotów społecznych i ogromny zbiór materiału badawczego do różnego rodzaju analiz oraz dobrych praktyk.

Jak podkreślali członkowie zespołu: narzędzie nie jest jeszcze gotowym, skończonym produktem, który może być stosowany przez jakikolwiek podmiot w każdych warunkach. Przewiduje się, że w przyszłości narzędzie będzie ewoluować do zwiększania użyteczności i odpowiadania na bieżące oczekiwania użytkowników.

Kanały promocji ekonomii społecznej:

- seminaria i konferencje, publikacje i kanały społecznościowe,
- Centrum Ekonomii Społecznej (CES) publikuje kwartalnik i gazetę,
- ważną platformą komunikacji jest portal ekonomiaspoleczna.pl, który założono w 2005 roku. Licznik miesięcznych odwiedzin to ok. 15 000 osób. Ponadto, posiada bazę około 5,000 subskrybentów cotygodniowego newslettera.

Obecność materiałów drukowanych i dostępnych elektronicznie, działające fora wymiany informacji ułatwiają dostęp do najświeższych wiadomości i materiałów dotyczących przedsiębiorczości społecznej.

Ważną inicjatywą jest również przedsięwzięcie Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych (FISE). Od 2011 roku, fundacja organizuje co roku konkurs pt. „Najlepszy Przedsiębiorca Społeczny Roku”. Ideą jest „nagrodzenie indywidualności i organizacji, które używają mechanizmów rynkowych w celu osiągnięcia celów społecznych”.

Tak jak w tabelce nr 1 – przytoczeni interesariusze, w mojej opinii, są zainteresowani badaniem przedsiębiorczości społecznej.

W szczególności są to: instytucje publiczne ponadregionalne i regionalne, lokalne instytucje publiczne, organizacje badawcze i marketingowe, organizacje pozarządowe.

Informacje dotyczące analizy wpływu

Strony internetowe:

www.ekonomiaspoleczna.pl – pierwszy i największy portal internetowy dedykowany ekonomii społecznej;

www.ngo.pl – największy polski portal poświęcony III sektorowi;

www.isp.org.pl – strona Instytutu Spraw Publicznych (polskiego think- tanku).

Podręczniki:

Podsumowanie monitoringu prawa przedsiębiorczości społecznej, Schimanek T., Gałązka M., Pazderski F., Potkańska D., Przybysz I., 2013 r.

Ekonomia Społeczna – półrocznik dostępny w PDF-ie, do pobrania ze strony: www.ekonomiaspoleczna.pl

Osoby indywidualne: eksperci i konsultanci skupieni w sieci OWES

PRZEGLĄD SEKTORA PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH KRAJÓW W REGIONIE MORZA BAŁTYCKIEGO:

Interesariusze
Edukacja
Analiza wpływu